

[mo.be](http://www.mo.be)

Eén vrouw neemt het op tegen de zandmaffia

© Ruth Govaerts

Sumaira Abdulali (55) werd in India een publiek figuur door haar moedig verzet tegen lawaaioverlast en tegen de zandmaffia. De overheid en de media noemen haar minister tegen Lawaai.

Haar meest indrukwekkende prestatie is echter haar strijd tegen illegale zandwinning, een strijd waarvan ze de gevolgen letterlijk aan den lijve ondervond.

In 2004 was ze nog een onbekende Indiase vrouw die zag dat er elke nacht happen strand dicht bij huis verdwenen. Ze hoorde 's nachts ook vrachtwagens en besloot actie te ondernemen. Ze belde de politie, nam haar auto en reed tot waar de weg eindigde op het strand.

Weet jij wel wie ik ben?

Maar een vrouw alleen bleek al snel absoluut geen partij voor de illegale ontginners, zeker toen bleek dat de politie tegen haar gekant was. 'In plaats van zich naar de misdaadscène te haasten, tipten agenten de chauffeurs', vertelt Abdulali.

Ze kwam er nog levend vanaf, maar hield er een ziekenhuisopname en een verlamde hand aan over. Terwijl ze afgeranseld werd, vroeg een van haar belagers: ‘Weet jij wel wie ik ben?’ Hij was de zoon van een lokale politicus en eigenaar van een bouwfirma.

‘Sumaira Abdulali spande met succes een rechtszaak aan tegen de zandontginning in haar staat’

Twee jaar na dit incident spande Sumaira Abdulali een rechtszaak aan tegen de zandontginning in haar staat. Met succes.

In 2010 vaardigde de rechtbank een verbod uit: eerst tegen zandwinning voor de kust en later voor de hele staat Maharashtra.

De hoofdstad van die staat is Mumbai, met meer dan 20 miljoen inwoners. In Mumbai—een van de tien grootste steden ter wereld—is de vraag naar zand voor de boomende bouwindustrie enorm.

Dat verbod bleef van kracht tot beschermende maatregelen in wetten gegoten werden, wat pas in 2015 gebeurde.

Rijden voor je leven

Als nefaste gevolgen van de zandontginning in India noemt Abdulali onder meer bodemerosie, landverschuivingen, het zakken van de watertafel, onvruchtbaarheid van omliggende landbouwgronden, aantasting van ecosystemen en marien leven, het verdwijnen van stranden, het instorten van bruggen over rivieren en meer.

Ooit slaagde ze er in om een surrealistische video te maken van een trein die over een brug reed terwijl je op hetzelfde beeld graafmachines bezig zag met zand uit de rivier te halen waar die trein over reed. In 2016 stortte de brug in. Een Bollywood scène, maar dan in het echt!

‘Ik wilde aangifte doen van een moordaanslag maar de politie negeerde dat en wilde mij een bekeuring voor te hard rijden geven!’

In 2010 nam ze een journalist en een fotograaf mee op veldbezoek naar een plaats in Maharashtra waar de zandwinning nog aan de gang was, ondanks het verbod.

Ze deden alsof ze op zoek waren naar bouwgrond, maar filmde illegale zandwinning op industriële schaal.

Terugkeren bleek niet zonder gevaar, hun auto werd aangevallen en ze werden tot een achtervolging gedwongen, met twee auto's die hen op een onverharde weg in het ravijn wilden duwen. Eenmaal op de hoofdweg stond een vrachtwagen klaar om hen in de rivier te rammen maar ook die miste doel.

‘Wat ons leven heeft gered, is dat mijn man een professionele rallyrijder is en mij een paar van zijn rijvaardigheden leerde. Alleen zo kon ik onze achtervolgers afschudden en die vrachtwagen nog nipt ontwijken. Ook hier speelde de politie onder een hoedje met de maffia.

Ik wilde aangifte doen van een moordaanslag maar de politie negeerde dat en wilde mij een bekeuring voor te hard rijden geven! Een lokale politicus bleek, nogmaals, de illegale handel in zand te controleren.’

Activisten en de lokale overheid

Abdulali's verhaal blijkt helaas geen geïsoleerd geval te zijn. Indiase activisten die problemen aankaarten worden vaak fysiek aangevallen en [zelfs vermoord door een van de vele zandmaffia's die het land rijk is](#).

‘Mensen die graafmachines kochten, zorgden er meestal voor dat ze ook in de lokale dorpsraad en later op hoger niveau in de politiek raakten.’

Een paar decennia geleden had je vooral verarmde vissers en boeren die handmatig zand afgroeven en per emmer aan de groeiende bouwsector verkochten.

Naarmate India's economie groeide, steeg ook de vraag naar zand en roken mensen met kapitaal en machines groot geld.

Omdat er toen nog geen regelgeving over de kwestie bestond, was de grondstof gewoon gratis.

Sumaira Abdulali vertelt dat de mensen die graafmachines kochten er meestal voor zorgden dat ze ook in de lokale dorpsraad en later op hoger niveau in de politiek raakten, om overheidsbemoeienis in het winstgevendende handeltje te vermijden.

De vader van de man die haar in elkaar sloeg in 2006 schopte het tot minister van de staat Maharashtra. Zijn portefeuille? Milieu. Hij beweert dat hij uit de zandbusiness is, maar hij is nog steeds eigenaar van de grootste zandopslagplaats en hij verschoof zijn zakelijke interesses naar de volgende welvarende business: steenmijnen.

Lang leve de circulaire economie?

Het goede nieuws is dat dit soort wantoestanden een steentje bij lijkt te dragen tot wat op de kiemen van een politieke revolutie lijkt.

Anna Hazare, een van de beroemdste activisten van India, kaartte het zandprobleem aan. Zelf bleef Hazare buiten de partijpolitiek, maar zijn metgezel richtte vanuit de anticorruptiebeweging de AAP-partij op, met de bezem als partijsymbool.

‘Om de vraag naar nieuw ontgonnen zand te verlagen moet je naar een circulaire economie evolueren’

De aardverschuiving die AAP veroorzaakte was niet van natuurlijke maar van politieke aard. De partij veroverde in 2015 maar liefst 67 van de 70 zetels in de hoofdstad Delhi.

Dat is verre van een garantie dat de corruptie in de zandsector opgelost zal worden, maar het toont wel aan hoe sterk het thema leeft.

‘Om de vraag naar nieuw ontgonnen zand te verlagen moet je naar een circulaire economie evolueren’, zegt Sumaira Abdulali. ‘Grote steden in India verpletteren veel oude gebouwen om ruimte te maken voor nieuwe, maar het puin belandt op stortplaatsen.

In sommige landen wordt het gebruik van primair materiaal alleen toegestaan nadat het slooppuin zelf op is. In Nederland recycleren ze zo al 90 procent van al het sloopafval. Zelfs armere landen zoals Vietnam werken nu aan het hergebruik van sloopafval.

Je kunt wegen bouwen met een hoop minder zand of steengruis, [door onder meer plastic te recyclen als bouwmateriaal](#). Als we voortdoen zoals nu zal India een graf voor zichzelf graven en een heel dure prijs betalen. De circulaire economie is een veel betere optie.’

© Ruth Govaerts

Zeldzaam zand, verdwijnend strand

Ook een circulaire economie heeft energie nodig. Zo kun je vandaag in het kader van de circulaire economie bier voor het goede doel drinken. [Een machine reduceert lege bierflesjes tot een soort zand dat bruikbaar is in de bouw.](#)

Er zijn slechtere uitvluchten voor drankorgieën dan het redden van de stranden van de wereld, maar hoeveel energie gaat er zo naar de productie van een ton zand?

Zelfs zonne-energie is eindig. De panelen zijn immers gemaakt van... zand.

Rivieren transporteren zand naar de zee. Onderschep dat zand en je eindigt zonder strand. In buurland Sri Lanka ondervinden ze dat op bittere wijze.

Toen de schade in Sri Lanka te grof en te duidelijk werd, kwam er een verbod op mechanische zandwinning in de rivier.

De meest geërodeerde kustlijn van heel Sri Lanka is die rond de delta van de Maha Oyarivier, niet toevallig ook de rivier met de meeste zandontginning.

Op sommige plaatsen kalft het strand twaalf tot vijftien meter af, per jaar. Duizenden families verloren hun land aan de zee.

Toen de schade te grof en te duidelijk werd, kwam er een verbod op mechanische zandwinning in de rivier.

Artisanale mijnbouw die veel kleinschaliger is en arme mensen een klein inkomen verschaft mag wel nog. Toch blijft ook hier de zandmaffia in de praktijk met grote machines graven.

In Elmina Bay in Ghana schept de zandmaffia het zand zelfs pal voor de neus van een paar resorts weg, luxehotels die op die manier al dertig meter strand verloren en de zee tot aan hun deur zien komen.

[De Environmental Justice Atlas bevat de details van minstens 55 conflicten rond zand, grind en steengroeven.](#) Zelfs het in ton meest ontgonnen materiaal ter wereld is schaars

aan het worden. De resulterende strijd om wat rest is vaak oneerlijk en schuwt het geweld niet.

Nick Meynen is naast MO* medewerker actief bij de European Environmental Bureau en auteur. Dit dossier maakt deel uit van het pas gepubliceerde [Frontlijnen. Een reis langs de achterkant van de wereldeconomie](#).

